

Saeimas Administratīvi teritoriālās reformas komisija aicināja pašvaldības domes lēmuma formā iesniegt viedokli par likumprojektu "Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likums".

Domes ar lēmumu pauž viedokli

Domju juristi, deputāti vērtēja likuma pantus, mēģinot prognozēt, kā tajos rakstītais ietekmēs tagadējo novadu nākotni. Septiņos no astoņiem vēsturiskā Cēsu rajona novadiem lēmumi pieņemti vienbalsīgi.

Apvienoties vajadzētu brīvprātīgi

AMATAS domes deputāti lēmumā uzsver: "Iebildumi rodas pret izpratni, ka pašvaldība ir tikai publisko pakalpojumu sniedzējs, nevis arī teritorijas pārvaldības institūcija, kuru izveido teritorijā dzīvojošie iedzīvotāji. (...) Likumprojekts nosaka, ka, apvienojot novadus, jaunveidotā teritorija ir optimāli izveidota, lai pašvaldība varētu patstāvīgi nodrošināt tai likumos noteikto autonomo funkciju izpildi, izņemot gadījumus, ja likumos noteikts citādi. Par šo "optimālo izveidi" ir iebildums, jo nav skaidri kritēriji, kas objektīvi nosaka teritorijas lielumu (piemēram, jaunveidotais Cēsu novads - 70 km līdz Jaunpiebalgai no centra un 60 km uz Rīgas pusi, lai nokļūtu Zaubes pagasta centrā). Nav ņemts vērā iedzīvotāju blīvums attiecīgajās teritorijās."

Amatas novada pašvaldība lūdz atbalstīt brīvprātības principu ieviešanu teritoriālās reformas koncepta īstenošanā, "nosakot kritērijus, pēc kuriem pašvaldības apvienojas vai veido apvienotu teritoriju administratīvās vienības, vai saglabā līdzšinējās administratīvās robežas, ja tās saskan un atbilst piedāvātajiem ekonomiskās izaugsmes progresa aprēķiniem".

Atbalsta valdības piedāvājumu, bet ar iebildi

CĒSU novada dome pieņēma lēmumu, ka atbalsta jaunveidojamo apvienoto Cēsu novadu, bet rosina tajā iekļaut arī pašreizējo Raunas novadu – Raunas un Drustu pagastus, kurus paredzēts pievienot iepriekšminētajam Smiltenes novadam. Domes lēmumā uzsvērti nākotnes sociālekonomiskie faktori: cilvēku migrācija, pieejamie sabiedriskie pakalpojumi un Raunas novada tuvums Cēsīm, kā arī Raunas novada pašvaldības veiktās iedzīvotāju aptaujas rezultāti, pamatojot šīs teritorijas piekrišanu novadam ar administratīvo centru Cēsīs.

Cēsu domes deputāti aicina Saeimu pagarināt termiņu apvienotā budžeta izveidei no viena līdz trīs mēnešiem pēc jaunā no-

vada dibināšanas, ņemot vērā administratīvo iestāžu, pašvaldību kapitālsabiedrību, pašvaldību aģentūru skaitu un grāmatvedības un IT sistēmu atšķirību. Vienlaikus, lai jaunajā novadā nekavētu pašvaldības nekustamo īpašumu efektīvu apsaimniekošanu, paredzēt vienkāršotākus pārejas noteikumus jau esošiem investīciju projektiem un projektiem, par kuru iesniegšanu ārējā finansējuma piesaistei pieņemti pašvaldību domju lēmumi pirms likuma stāšanās spēkā.

Vērtē, ka reformai trūkst ekonomiska pamatojuma

JAUNPIEBALGAS novada dome lēmumā norāda, ka jaunveidojamā Cēsu novada teritorija nav optimāla, lai pašvaldība varētu efektīvāk nekā pašreizējā administratīvi teritoriālajā modelī realizēt tai noteiktās autonomās funkcijas. Jaunpiebalgas ciems atrodas 72 km attālumā no perspektīvā novada centra - Cēsu pilsētas. Lai Jaunpiebalgas novada iedzīvotājs saņemtu atsevišķus pašvaldības pakalpojumus novada centrā, tam būtu jāpavada ceļā vismaz divas stundas, izmantojot savu personīgo transportu, vai vairāk nekā trīs stundas, izmantojot sabiedrisko transportu. Vienlaikus Smiltenes pilsēta kā perspektīvais novada centrs atrodas 37 km, Gulbenes pilsēta kā perspektīvais novada centrs - 48 km un Madona - 50 km. "Tādējādi jāsecina, ka Jaunpiebalgas novada apvienošanai ar Cēsu novadu un citiem kādreizējā Cēsu rajona novadiem nav ekonomiska pamatojuma, proti, nav sniegta detalizēta efektīvākas pašvaldības autonomo funkciju veikšanas aprēķins, proti, tās tiks veiktas vismaz esošajā līmenī vai to veikšanai būs nepieciešami lielāki finanšu un cilvēkresursi," teikts domes lēmumā.

Tāpat jaunpiebaldzēni iesaka priekšlikumus un kā prettiesisku vērtē paredzēto, ka pašvaldība, kuru administratīvi teritoriālās reformas ietvaros apvieno, tikai pēc saskaņošanas ar jaunā novada izveidotās komisijas lēmumu drīkstēs pārdot pašvaldības kustamo un nekustamo mantu, kuras pārdošanas vērtība pārsniedz 50 000 eiro vai 0,1 % no pašvaldības pamatlīdzekļu vērtības.

Jābūt divu līmeņu pašvaldībām

"Bija aicinājums analizēt likumu, neiedziļinoties vietējā situ-

ācijā, aizsūtījām vairākus ierosinājumus. Mūsu priekšlikums - jābūt otrā un nulles līmeņa pašvaldībām. Saglabātos reģioni, kur lēmumu pieņemšana ir aprīņķu domu priekšsēdētājiem. Tad ir aprīņķu pašvaldības, kas būtu paredzēti 39 novadi, savukārt aprīņķi tiek sadalīti novados (tagad 119), kuros ir pagasti un pilsētas. Aprīņķu deputāti ir vēlēti, bet novados veidoti iedzīvotāju apkalpošanas centri jeb tā sauktais nulles līmenis. Var diskutēt, vai tam jābūt vēlētam. Par novadu administratīvo struktūru lemj aprīņķa dome," par vienu no priekšlikumiem pastāsta LĪGATNES novada vadītājs Ainārs Šteins.

Līgatniešu ieskatā tagadējie novadi paliktu kā novadi, bet jaunās apvienoto novadu pašvaldības būtu aprīņķi. Izvērtējot un apkopojot deputātu priekšlikumus, par tiem nobalsoja visi deputāti.

Trūkst padziļināta skatījuma

PĀRGAUJAS novada domes priekšsēdētājs Hardijs Vents uzsver, ka komisijai aizsūtīti vairāki priekšlikumi. Deputātu vairākums lēmumā uzsver - apturēt teritoriālās reformas virzību pašreizējā Vides aizsardzības un reģionālās ministrijas (VARAM) izstrādātajā izpildījumā. Balsojumā atturējās deputāts Alfs Lapiņš, pret bija Juris Baltgalvis. Pašvaldība vēlas secīgu, nesaitegtu un demokrātisku taktiku teritoriālās reformas modeļa ieviešanā. Pārgaujnieki atbalsta tādas administratīvi teritoriālās reformas īstenošanu, kur tās noteiktas konkrētas darbības pieaugošu reģionālu atšķirību mazināšanai. Viņi arī uzsver, ka teritoriālā reforma (..) norit vienas ministrijas paspārnē, atrauti no citām nozarēm. "Tai iztrūkst padziļināta un kompleksa, vienota skatījuma uz būtiskiem aspektiem, kas iestāsies ikdienā "pēc reformas," lēmumā skaidro Pārgaujas dome un aicina sniegt detalizētu novērtējumu līdzšinējās teritoriālās reformas ieguvumiem un trūkumiem – attiecīgi lielāko pilsētu pašvaldību grupā, lielo novadu grupā un mazo novadu pašvaldību grupā.

Pārgaujas novada dome atgādina, ka būtiska administratīvās teritorijas izaugsme ir atkarīga no pieejamajiem finanšu resursiem: "Mainot nosacījumus kritērijiem, pēc kuriem pašvaldības varēs pretendēt uz šiem līdzekļiem, tiek izmainīti jebkuri administratīvās teritorijas attīstības plāni un investīciju projekti. Reformas mērķiem attiecībā uz ES finansējuma pārdali vai pretendēšanu uz tiem būtu jābūt skaidri definētiem pirms reformas ieviešanas," vērtē Pārgaujas novada dome. "Savu iedzīvotāju interešu vārdā aicinām respektēt pašvaldību solidāru redzējumu un aicinām: nepieļaut saitegtu, nepamatotu teritoriālās reformas modeļa virzību;

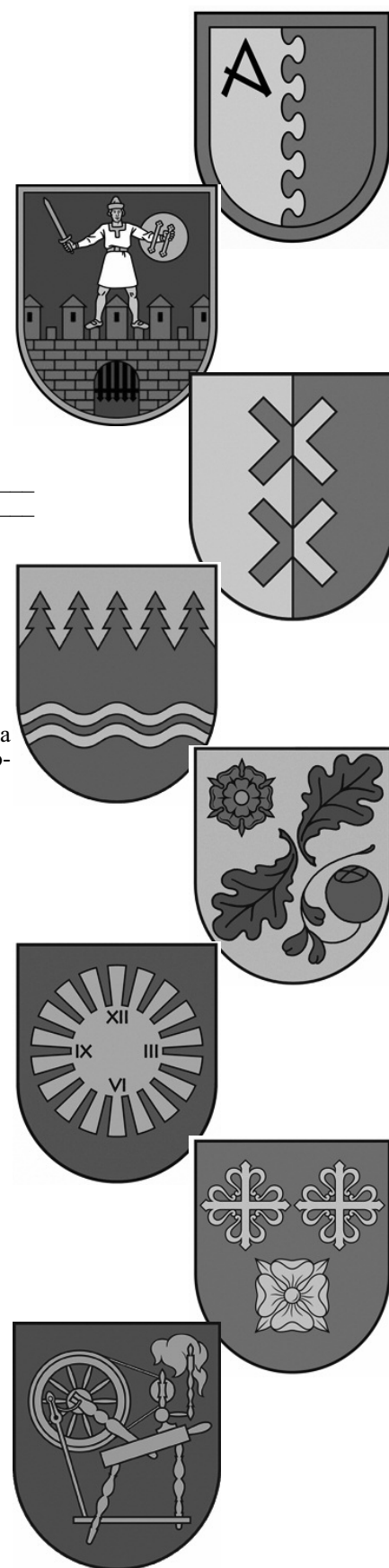
iesaistīt reformas izstrādei visas ministrijas; teritoriālās reformas īstenošanā ievērot brīvprātības principu."

Likumam jāvieno, nevis jānošķir

PRIEKUĻU novada domes deputāti par likumprojektu daudz diskutēja. "Likums nav pārdomāts. Centralizācija biedē. Ja Vidzemē nebūs nevienas republikas nozīmes pilsētas, tas neveicinās reģiona attīstību," stāsta Priekuļu pašvaldības vadītāja Elīna Stapulone. Domes lēmumā uzsvērts, ka tās rīcībā nav reformas virzītāju pārliecinoša izvērtējuma par iepriekšējās administratīvi teritoriālās reformas rezultātā izveidotā Priekuļu novada ieguvumiem vai zaudējumiem un ir pārāgrī veikt nākamās reformas un iepriekš minētās teritorijas iekļaut Cēsu novadā. "Nav gūta pārliecība, ka likumprojekta piedāvātajā redakcijā tiks sasniegts likumprojekta sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojumā (anotācijā) noteiktās tiesiskās regulējuma mērķis un būtība. Dome uzskata, ka reformas virzītājiem visaptverošās diskusijās nepieciešams uzklaut vietējo iedzīvotāju viedokļus, priekšlikumus, veikt to analīzi, sniegt skaidrojumus un pieņemt tāda satura likumus, kuri vienotu sabiedrību kopīga mērķa sasniegšanai," sacīts Priekuļu novada domes lēmumā.

Bažas par Smiltenes virzienu

RAUNAS novada dome lēmumā pauž bažas par izvēlēto risinājumu – Raunas novada iekļaušana Smiltenes novadā – parreizību. "Tā kā Raunas novada dome pārstāv viedokli, ka reforma sākas, veidojot divu līmeņu pašvaldības un veicot pašvaldību funkciju pārdali starp līmeņiem, tad šādu likumprojektu neatbalstām. Ministrija vairākkārt teikusi, ka tiek domāts par otrā līmeņa pašvaldībām, bet likumprojektā tādu veidošana nav paredzēta," stāsta domes priekšsēdētājas vietnieks, pienākumu izpildītājs Aivars Damroze. Dome lēmusi neatbalstīt likumprojektu tā pašreizējā redakcijā, atzīst to kā nepilnīgu un pašvaldības iedzīvotāju interesēm neatbilstošu.

Lai paliek valdības ziņā

VECPĪEBALGAS novada dome nav pieņēmusi lēmumu, kurā izsaka viedokli par "Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumu". Novada domes priekšsēdētājs Indriķis Putniņš "Druvai" atgādināja, ka administratīvi teritoriālā reforma ir valdības un Ministru kabineta, ne pašvaldību jautājums. □

Lappusi sagatavojusi SARMĪTE FELDMANE

Projektu finansē Mediju atbalsta fonds no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem

MAF Mediju atbalsta fonds